

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ολοκλήρωση της ONE — Ο πολιτικός πυλώνας»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2015/C 332/02)

Εισηγητές : ο κ. Carmelo CEDRONE και ο κ. Joost VAN IERSEL

Στις 22 Ιανουαρίου 2015, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού της κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

«Ολοκλήρωση της ONE — Ο πολιτικός πυλώνας».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 6 Μαΐου 2015.

Κατά την 508η σύνοδο ολομέλειας, της 27ης και 28ης Μαΐου 2015 (συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 183 ψήφους υπέρ, 16 κατά και 16 αποχές.

Προίμιο

Ενόψει της επόμενης θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ΕΟΚΕ υιοθέτησε τον Ιούλιο 2014 μία γνωμοδότηση με θέμα «Ολοκλήρωση της ONE — Επόμενη ευρωπαϊκή νομοθετική περίοδος». Τον Νοέμβριο 2014 οι εισηγητές της εξέδωσαν επικαιροποίηση. Στόχος αυτής ήταν η διατύπωση συνεκτικού συνόλου πολιτικών για την ενίσχυση του οικοδομήματος και της αποτελεσματικότητας της ONE.

Η ΕΟΚΕ διακρίνει τέσσερις πυλώνες: έναν νομισματικό και δημοσιονομικό πυλώνα, έναν μακροοικονομικό και μικροοικονομικό πυλώνα, έναν κοινωνικό πυλώνα και έναν πολιτικό πυλώνα. Και οι τέσσερις είναι αλληλένδετοι. Όσον αφορά τον νομισματικό και δημοσιονομικό, τον οικονομικό και τον κοινωνικό πυλώνα, η ΕΟΚΕ έχει υιοθετήσει πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις. Στην παρούσα γνωμοδότηση η ΕΟΚΕ εξετάζει ζητήματα που αφορούν τη συνολική πολιτική και θεσμική διάσταση της ONE, η οποία βρίσκεται εξ ολοκλήρου στα χέρια των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η διάσταση αυτή ξεκινά από μια βασική ομάδα χωρών της ONE, αλλά είναι επίσης ανοικτή σε άλλες δυναμικές υποψήφιες χώρες της ευρωζώνης που επιθυμούν να ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Μετά από έξι χρόνια χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, φαντάζει δυσκολότερο από ποτέ να προβλέψουμε το οικονομικό και κοινωνικό μέλλον. Δεδομένων των γεωπολιτικών και οικονομικών προκλήσεων, μόνο μια στιβαρή ONE μπορεί να εξασφαλίσει μελλοντοστραφή σταθερότητα.

1.2. Η ONE παραμένει εύθραυστη —βλέπε τη διάγνωση και την ανάλυση SWOT παρακάτω. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η αντιμετώπιση των χρόνιων ανισορροπιών, καθώς και η οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε όλη την Ευρώπη, απαιτούν αποτελεσματικότερη και πιο δημοκρατική οικονομική διακυβέρνηση, ιδίως στην ευρωζώνη.

1.3. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι τα αποφασιστικά βήματα δεν μπορούν να ληφθούν εν μία νυκτί, αλλά δύο είναι οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη: α) η Ευρώπη δεν μπορεί να αναβάλλει τη λήψη αποφάσεων επί μακρόν· και β) μία πρώτη προϋπόθεση είναι να υπάρξει συμφωνία σε όλη την ευρωζώνη ως προς τις αρχές των αναγκαίων οικονομικών πολιτικών που θα υλοποιηθούν μέσω αποτελεσματικής διακυβέρνησης.

1.4. Παράλληλα με την οικονομική σύγκλιση, απαιτείται δημοκρατική νομιμοποίηση, σταθερό πολιτικό πλαίσιο και αίσθηση κοινού συμφέροντος. Προς τούτο, μπορούν να γίνουν συγκεκριμένα βήματα στο πλαίσιο της ισχύουσας Συνθήκης και κανόνων. Σε μεσο- και μακροπρόθεσμο επίπεδο, η αναθεώρηση της Συνθήκης αναμένεται να ευθυγραμμίσει τις θεσμικές διατάξεις με τις εκ των ων ουκ άνευ απαιτήσεις μιας πραγματικής οικονομικής και πολιτικής ένωσης.

1.5. Χρειαζόμαστε συνεκτικό σύστημα ως προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τις εθνικές κυβερνήσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα εθνικά κοινοβούλια και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο θα ανακλά δημοκρατική νομιμοποίηση, λογοδοσία και διαφάνεια, και θα είναι σε θέση να ενεργεί αποτελεσματικά προς όφελος των πολιτών και των οικονομικών φορέων.

1.6. Έχει καταστεί σαφές πως το ισχύον σύστημα κανόνων που διέπουν την ΕΕ, και ειδικότερα την ευρωζώνη, έχει δημιουργήσει σύγχυση σε νομικό, θεσμικό και δημοκρατικό επίπεδο. Απαιτείται συνεπώς νέα προσέγγιση. Δεδομένης της οικονομικής και οικονομικής δυναμικής, η ΕΕ δεν μπορεί πλέον να διατηρήσει την ισχύουσα θεσμική αρχιτεκτονική της. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαία την εμφάνιση της διαδικασίας ένταξης στην ευρωζώνη.

1.7. Με αυτό κατά νου, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να παρουσιάσει οδικό χάρτη ο οποίος περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

1.7.1. 1ο βήμα

1. Σταθερός πρόεδρος της Ευρωμάδας·
2. Λειτουργία της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης·
3. «Κοινοβουλευτοποίηση» της ευρωζώνης (μείζονα επιτροπή του ΕΚ με όλα τα μέλη από τις χώρες της ΟΝΕ).

1.7.2. 2ο βήμα

4. Συμβούλιο νομοθετικών υποθέσεων ΟΝΕ·
5. Ψηφοφορία από τους βουλευτές της ευρωζώνης για ζητήματα αρμοδιότητας της ΟΝΕ·
6. Εκτελεστικό όργανο (κυβέρνηση) της ΟΝΕ (σήμερα τον ρόλο ασκεί η Ευρωμάδα και η Επιτροπή)·
7. Ενίσχυση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης (ΕΚ και εθνικά κοινοβούλια).

1.7.3. 3ο βήμα

8. Ενίσχυση των εξουσιών του ΕΚ όσον αφορά την ΟΝΕ (δημοκρατική νομιμοποίηση) και τη δημιουργία πραγματικά ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων·
9. Βουλή των Κρατών (ΟΝΕ) (κυβερνήσεις)·
10. Διάκριση νομοθετικών και εκτελεστικών εξουσιών·
11. Κατάργηση της ομοφωνίας.

1.8. Επιπλέον, θα πρέπει να αναληφθούν οι ακόλουθες πρωτοβουλίες για την προετοιμασία και την υλοποίηση των προαναφερθέντων βημάτων:

— Διάσκεψη της κοινωνίας των πολιτών οργανωμένη από την ΕΟΚΕ/ΕτΠ, την προεδρία της ΕΕ και την Επιτροπή,

- Διακοινοβουλευτική διάσκεψη,
- Προτάσεις του ΕΚ για δράσεις χωρίς αλλαγή της Συνθήκης και ενόψει μιας αναθεώρησης της Συνθήκης της Λισαβόνας,
- Συνταγματική συνέλευση,
- Δυνητική εξέταση της επιλογής πανευρωπαϊκών δημοψηφισμάτων.

2. Διάγνωση

2.1. Η ΟΝΕ διαθέτει ήδη εκτεταμένο κεκτημένο. Έχει κοινό νόμισμα και κεντρική τράπεζα, και ως έναν βαθμό διασφαλίζει τον συντονισμό των φορολογικών και οικονομικών πολιτικών· εκδίδει δεσμευτικές αποφάσεις για τις χώρες, περιορίζοντας, κατά βάση, την οικονομική και φορολογική τους αυτονομία, επιβάλλει περιορισμούς σε οιοδήποτε επεκτατικό μέσο στα κράτη μέλη και τα αποχρεώνει να προβούν σε οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις.

2.2. Αυτό σημαίνει ότι η ΟΝΕ αποτελεί μία ομοσπονδία «σε εξέλιξη» που ενεργεί προς το παρόν ως «θεματοφύλακας», χωρίς όμως να ενεργεί συντονισμένα. Παρ' όλα ταύτα, η αίσθηση του σκοπού της είναι συγκριτικά δυνατή και έχει καταφέρει να δημιουργήσει έναν «δημόσιο χώρο» συζήτησης. Η ύπαρξη της ΟΝΕ συνεπάγεται μεγαλύτερη εκχώρηση κυριαρχίας εκ μέρους των κρατών μελών, παρότι η διαχείρισή της παραμένει κυρίως υπό τον έλεγχο τεχνοκρατικής δομής.

2.3. Αυτή η Ένωση πρέπει να ολοκληρωθεί μέσω της δημιουργίας των απαραίτητων συνθηκών ώστε να διασφαλίζεται ότι οι χώρες που αποτελούν μέρος αυτής ή που επιθυμούν να εισέλθουν σε αυτήν, μπορούν να επιτύχουν όχι μόνο σταθερότητα, αλλά και ανάπτυξη και ευημερία. Για τις χώρες αυτές θα πρέπει να είναι πιο συμφέρουσα η ένταξή τους στη ζώνη του ευρώ παρά η παραμονή τους εκτός αυτής.

2.4. Το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008 και οι επακόλουθες εξελίξεις, σε συνδυασμό με τις καταστροφικές συνέπειες για την πραγματική οικονομία και την ευρωπαϊκή κοινωνία, αφύπνισαν όσους πίστευαν μέχρι τότε ότι το οικοδόμημα της ΟΝΕ θα συνέχιζε να λειτουργεί λίγο πολύ ικανοποιητικά και ότι οι δευτερογενείς συνέπειες θα προωθούσαν αρμονικά τη σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών.

2.5. Αμέσως μετά τους αρχικούς κλυδωνισμούς, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ξεκίνησαν να βρίσκουν βραχυπρόθεσμες λύσεις για τα πλέον επείγοντα προβλήματα. Το γεγονός ότι θεσπίστηκαν μηχανισμοί ώστε η ΟΝΕ, το ευρώ και η ευρωζώνη να διατηρηθούν ανέπαφες είναι ένα μεγάλο κατόρθωμα. Παρ' όλα αυτά, υπήρξαν επίσης καθυστερήσεις και σοβαρές παραλείψεις, όπως η έλλειψη κοινού σχεδίου για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

2.6. Πρόκειται επίσης για σπουδαίο κατόρθωμα το ότι, υπό εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, έχουν πραγματοποιηθεί — τουλάχιστον εν μέρει— παραγωγικά βήματα για να δημιουργηθεί μια πιο σταθερή βάση για την ΟΝΕ. Η ΕΟΚΕ επικρότησε καθένα από αυτά τα βήματα, αλλά και επέκρινε τους περιορισμούς αυτών και παρουσίασε άλλες, πιο κατάλληλες ιδέες για την αντιμετώπιση της κρίσης.

2.7. Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση μετετράπη σε μια συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση με εντονότερες οικονομικές ανισότητες μεταξύ των εθνικών οικονομιών. Έξι χρόνια αργότερα, μεγάλα τμήματα της ΕΕ βρίσκονται σε κάθε άλλο παρά αξιοζήλευτη κατάσταση χαμηλής ανάπτυξης και ταλαντευόμενης απασχόλησης. Οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις μιλούν από μόνες τους.

2.8. Παρ' όλη την πρόοδο, η ΟΝΕ δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη. Παρά τις ελπιδοφόρες ενδείξεις ανάκαμψης, σε αρκετές χώρες κυριαρχεί η οικονομική τελμάτωση, η έλλειψη δημιουργίας θέσεων εργασίας και η φτώχεια, η οποία οφείλεται κυρίως σε διάφορα βαθύτερα αίτια που κατέστησαν εμφανέστερα και διογκώθηκαν λόγω της κρίσης, όπως είναι η ιστορία, οι παραδόσεις στον τρόπο διακυβέρνησης (ή η έλλειψή τους), διαφορετικές οδοί ανάπτυξης, διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές δομές και διαφορετικές εξωτερικές πολιτικές.

2.9. Εντός της ευρωζώνης εξακολουθεί να υφίσταται διαφωνία μεταξύ των υπέρμαχων μιας ένωσης σταθερότητας που θα βασίζεται στην οικονομική σύγκλιση και τις μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη και όσων τάσσονται υπέρ άμεσης δημοσιονομικής ένωσης. Αυτή η διαμάχη οδηγεί επίσης και σε αποκλίνουσες απόψεις για τις οικονομικές πολιτικές που θα πρέπει να εφαρμόζονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο στην πολιτική όσο και μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

2.10. Οι αντικρουόμενες απόψεις και πρακτικές έχουν εντίνει το κλίμα δυσπιστίας, όχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο αλλά και στο ευρύ κοινό των διαφόρων χωρών, όσο επιφανειακές κι αν είναι οι επικρίσεις. Η εξέλιξη αυτή έχει καταστεί αυτοεκληρούμενη προφητεία, καθότι αφαιρεί από τους πολιτικούς ιθύνοντες δυνητικά περιθώρια ελιγμών και προκαλεί ευρωφοβία στους πολίτες.

2.11. Με την ΟΝΕ να κυριαρχείται κυρίως από τη διακυβερνητική διαδικασία λήψης αποφάσεων και την τεχνοκρατική διαχείριση, η έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης και αξιοπιστίας έχει σοβαρές επιπτώσεις που εντείνουν τις διαφορές μεταξύ των χωρών εταίρων.

2.12. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποτελεί εξαίρεση. Άλλες μεγάλες οντότητες όπως οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ρωσία, η Ινδία και η Βραζιλία, καθώς και μεγάλος αριθμός μικρότερων χωρών, υποφέρουν επίσης υπό παρόμοιες δύσκολες συνθήκες. Αδιαμφισβήτητα, ωστόσο, η ΕΕ, και ιδίως η ευρωζώνη, εμφανίζει μεγάλες δυσκολίες στην υπέρβαση των εμποδίων συγκριτικά με τις ΗΠΑ και την Ασία (το «ασιατικό εργοστάσιο»).

2.13. Ως ζήτημα αρχής, η ΕΟΚΕ πιστεύει πως, παρότι η πραγματική κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας διαμορφώνεται από πολλές διαφορετικές και περίπλοκες πτυχές, η αποτελεσματικότερη πολιτική διαχείριση από την ΟΝΕ θα συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία μεγαλύτερης σταθερότητας ώστε να αντιμετωπισθούν οι σημερινές και μελλοντικές δυσκολίες. Σε κάθε περίπτωση, μια ισχυρότερη ΟΝΕ θα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση ορισμένων βασικών ευρωπαϊκών συμφερόντων παγκοσμίως.

2.14. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι επί του παρόντος η εύρεση οριστικών λύσεων δεν είναι εφικτή. Επιπλέον αναγνωρίζει ότι οι υπάρχουσες δυναμικές, πολυπλοκότητες και διλήμματα αποτελούν εμπόδια για έναν άρτιο χάρτη πορείας. Από την άλλη πλευρά, οι παρούσες ελλείψεις σε επίπεδο θεσμών και διακυβέρνησης δεν μπορούν να συνεχιστούν για ένα επιπλέον μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς διαρκείς επιζήμιες επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη των πολιτών και την οικονομική απόδοση. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητες τις καθυστερήσεις, την ηττοπάθεια και την έλλειψη σχεδίου για το μέλλον.

2.15. Θεωρεί ότι μια σοβαρή συζήτηση σχετικά με μια θεμελιωμένη δομή της ΟΝΕ, πράγμα που συνεπάγεται συναίνεση σχετικά με τους οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους και συμφωνία ως προς τη διακυβέρνηση, είναι αναπόφευκτη.

2.16. Από την ίδρυση της ΟΝΕ, πίσω από το ζήτημα της περισσότερης ή λιγότερης ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης κρύβεται το θέμα της εθνικής κυριαρχίας. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει πως πρόκειται για εσφαλμένο πρότυπο, καθώς η εθνική κυριαρχία σταδιακά εξαλείφεται. Στο σημερινό τοπίο της παγκοσμιοποίησης και των συναφών προκλήσεων, η ΕΟΚΕ δεν διακρίνει άλλη δυνατότητα παρά την καλύτερη αγκύρωση της κοινής ή συμμερισμένης κυριαρχίας στην ΕΕ, και ειδικότερα στην ευρωζώνη. Αυτή η λύση απαιτεί σταθερή κοινή οικονομική διακυβέρνηση ή οικονομική κυβέρνηση. Στο ίδιο πνεύμα, το μέλλον της ΟΝΕ συνδέεται στενά με άλλες ζωτικής σημασίας «κυρίαρχες» πολιτικές, όπως είναι η ανάπτυξη της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και της ενεργειακής ένωσης.

3. Ανάλυση SWOT της τρέχουσας κατάστασης στην ΕΕ και την ευρωζώνη

Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
<ul style="list-style-type: none"> — Η αυξημένη συνειδητοποίηση του κοινού μέλλοντος για τους Ευρωπαίους — Ο εξαιρετικά σημαντικός, αν και περιορισμένος, ρόλος της ΟΝΕ (ως υπερεθνικού θεσμικού οργάνου) — Ο ΕΜΣ και η πρόσφατη αναγνώριση των κανόνων ευελιξίας — Η βελτιωμένη δημοσιονομική πειθαρχία των κρατών μελών — Η αυξανόμενη πολιτική αποδοχή από τις κυβερνήσεις των συμφωνηθέντων κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε όλα τα κράτη μέλη — Η αυξανόμενη εστίαση της ΕΕ στη βελτίωση της διακυβέρνησης και της διοίκησης σε όλα τα κράτη μέλη — Η θέσπιση της Τραπεζικής Ένωσης και η έναρξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σχετικά με τον Ενιαίο Μηχανισμό Ξυγίανσης — Η ποσοτική χαλάρωση από την ΕΚΤ — Ο πιο ενεργός, αλλά ακόμη περιορισμένος, ρόλος της ΕΤΕπ και το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη — Το Εξάμηνο και οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις, που συνεπάγονται μεγαλύτερη συμμετοχή από την πλευρά της ΕΕ στον εντοπισμό των αδυναμιών σημείων στους εθνικούς προϋπολογισμούς και τη διακυβέρνηση — Η μεγαλύτερη διαφάνεια στη δημόσια συζήτηση σχετικά με τις εξελίξεις στις χώρες εταίρους — Η αυξημένη αποδοχή από όλα τα κράτη μέλη της ανάγκης για προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, καθώς και για βελτίωση των συνθηκών για εγχώριες και ξένες επενδύσεις. — Παρά τις διαφορές ανά την ήπειρο, τα ευρωπαϊκά μοντέλα κοινωνικής αγοράς είναι αυτά που εξασφαλίζουν κατά τον καλύτερο τρόπο σταθερές εξελίξεις στην κοινωνία. 	<ul style="list-style-type: none"> — Οι χρόνιες οικονομικές ανισορροπίες στην ευρωζώνη που τείνουν να αυξάνονται — Η έλλειψη αλληλεγγύης μεταξύ —και εντός— των κρατών μελών — Η απαίτηση ομοφωνίας για ουσιαστικά ζητήματα — Η ανάγκη για συζητήσεις επί μακρόν προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος, ακόμη και για θέματα που έχουν ήδη συμφωνηθεί — Παρά το ευρώ, δεν υφίσταται «κοινό πεπρωμένο», ενώ παράλληλα οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές παραμένουν, σε μεγάλο βαθμό, εντός της αρμοδιότητας των κρατών μελών⁽¹⁾ — Η έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης — Η αδύναμη θέση της Επιτροπής στην εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων και του Εξαμήνου — Η ελλιπής εφαρμογή των συμφωνηθέντων κανόνων από τα κράτη μέλη: υπερβολικά ελλείμματα, ειδικές συστάσεις ανά χώρα — Οι επιπτώσεις των πολιτικών αμιγούς λιτότητας — Οι ιστορικές εθνικές προκαταλήψεις που επηρεάζουν τις πολιτικές θέσεις, με αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη καχυποψία μεταξύ των κρατών μελών —σε μικρότερο βαθμό μεταξύ των Υπουργείων Οικονομικών — Ο χαμηλός βαθμός συμμετοχής των εθνικών κοινοβουλίων και της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και/ή ενεργειών ευαισθητοποίησης στα περισσότερα κράτη μέλη — Μη ικανοποιητική επικοινωνία, ιδίως στο επίπεδο της ηγεσίας των κρατών μελών — Οι διαφωνίες στους κόλπους της κοινής γνώμης και των πολιτικών κομμάτων σε όλη την Ευρώπη και στην ευρωζώνη — Η επικέντρωση στην επίλυση των βραχυπρόθεσμων προσεγγίσεων και η έλλειψη μακροπρόθεσμης προοπτικής, πολλώ δε μάλλον δέσμευσης — Η ατελής Τραπεζική Ένωση, καθότι ακόμη δεν έχει υπάρξει απόφαση σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τις καταθέσεις — Μια μεγάλη πανευρωπαϊκή κεφαλαιαγορά αποτελεί άπιαστο όνειρο για όσο διάστημα οι τράπεζες εξακολουθούν να έχουν εθνική βάση. — Η ατελής και κατακερματισμένη εσωτερική αγορά — Η έλλειψη μακροπρόθεσμου πολιτικού οράματος για το μέλλον της ΟΝΕ/ΕΕ.

⁽¹⁾ «Προετοιμασία των επόμενων βημάτων για τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης στη ζώνη του ευρώ» — Αναλυτικό σημείωμα το οποίο παρουσίασε ο κ. Jean-Claude Juncker στις 12 Φεβρουαρίου 2015, σελίδα 1.

Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
<ul style="list-style-type: none"> — Η ενίσχυση της διακυβέρνησης στην ευρωζώνη — Η ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης — Η ορθή εφαρμογή των συμφωνημένων κανόνων — Μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης που θα οδηγήσουν στη δημιουργία ενός σταθερού επενδυτικού κλίματος — Η προσέλκυση επενδύσεων εντός της ΕΕ και από το εξωτερικό, μεταξύ άλλων μέσω του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη — Η επιτυχία του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ — Η σύγκλιση των δημοσιονομικών και φορολογικών πολιτικών που θα βασίζεται σε συμφωνηθείσες αρχές: συνέχιση των εθνικών πολιτικών εντός ενός αποδεκτού κοινού πλαισίου — Οι συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ — Η αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων εντός κοινού πλαισίου — Η συμφωνία για τις εθνικές μεταρρυθμίσεις και για πρωτοβουλίες ανάπτυξης και απασχόλησης — Μια εφικτή λύση για τις ανησυχίες της Ελλάδας —και άλλων χωρών— όσον αφορά την προώθηση της σύγκλισης — Η διατήρηση της Μεγάλης Βρετανίας εντός της Ένωσης με λογικούς όρους που δεν θα υπονομεύουν την πρόοδο των άλλων χωρών — Μια επιτυχής συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ, της Επιτροπής και του Συμβουλίου, ιδίως στην ευρωζώνη — Μια στιβαρή διακυβέρνηση στην ευρωζώνη — Η αναγνώριση προορατικού ρόλου για την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της αυστηρής εφαρμογής της «κοινοτικής μεθόδου» — Η ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης και μιας πανευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς — Η δημιουργία των συνθηκών για την έκδοση ευρωομολόγων για επενδύσεις — Κοινή βάση φορολογίας των εταιρειών — Ο σχεδιασμός φορολογικής βάσης για τον προϋπολογισμό της ΕΕ και η παράλληλη επέκτασή του — Ενιαία ευρωπαϊκή φωνή στη διεθνή σκηνή 	<ul style="list-style-type: none"> — ΕΕ/ευρωζώνη: ανεπαρκής και καθυστερημένη δράση — Η αρνητική κοινή γνώμη/ο ευρωσκεπτικισμός — Η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των επενδυτών, εντός και εκτός των χωρών τους — Ο αποπληθωρισμός — Η συνεχιζόμενη χαμηλή ανάπτυξη σε σύγκριση με τους μείζονες ανταγωνιστές σε παγκόσμιο επίπεδο — Οι συνεχιζόμενες διεθνείς (στρατιωτικές) συγκρούσεις, ιδίως στο κατώφλι της ΕΕ — Η ανεπαρκής προετοιμασία ενόψει νέας οικονομικής κρίσης — Η αυξανόμενη οικονομική ετερογένεια εντός της Ένωσης/της ευρωζώνης — Η έξοδος της Ελλάδας από το ευρώ («Grexit») (ή ένα παρόμοιο ενδεχόμενο) — Η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση («Brexit») (ή η τελεμάτωση του status quo στους συσχετισμούς ΗΒ-ευρωζώνης) — Η στασιμότητα της τραπεζικής ένωσης — Ο διαρκής σύνδεσμος μεταξύ των εθνικών τραπεζών και των κρατών μελών και η έλλειψη μιας πανευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς — Η αδυναμία εφαρμογής μέτρων στον χρηματοπιστωτικό τομέα — Η αδυναμία εφαρμογής μέτρων στην εσωτερική αγορά γενικότερα, που οδηγεί σε αυξανόμενο κατακερματισμό — Η στασιμότητα της προόδου σε άλλους κίριους τομείς, όπως η ενεργειακή ένωση, η ψηφιακή ένωση και η ΚΠΑΑ — Η αποτυχία του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ

4. Προτάσεις για τις πολιτικές της ΟΝΕ και τα όργανα της ΕΕ

4.1. Δημοκρατία, διαφάνεια και νομιμοποίηση

4.1.1. Οι θεμελιώδεις προκλήσεις της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εκχώρησης διόλου αμελητέων εθνικών εξουσιών στην ΕΕ, συνδέονται με τη δημοκρατική, και ειδικότερα την κοινοβουλευτική της διάσταση, με την αποτελεσματικότητα του συστήματος λήψης αποφάσεών της, με τη συμμόρφωση στις αρχές της λογοδοσίας και της ειλικρινούς συνεργασίας και με τη διαφάνεια των μεθόδων εργασίας της. Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, αυτές οι προκλήσεις απαιτούν πολιτική ένωση που θα αποκαταστήσει και θα εγγυηθεί τη συμμετοχή του κοινού και όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

4.1.2. Η επίτευξη πολιτικής ένωσης πρέπει να γίνει σταδιακά. Ορισμένες συνθήκες και μέτρα θα μπορούσαν να υλοποιηθούν χωρίς να χρειάζεται αλλαγή της Συνθήκης. Άλλες χρειάζονται απαραίτητα αναθεώρηση των Συνθηκών.

4.1.3. Η ΕΟΚΕ συνιστά, για λόγους λογοδοσίας και συνεργασίας, τα μέσα συμμετοχής που υφίστανται σε εθνικό επίπεδο να εφαρμόζονται δεόντως και σε επίπεδο ΕΕ, όπως, μεταξύ άλλων:

- πλήρως ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα,
- δημιουργία πολιτικών πλειοψηφιών και μειοψηφιών βάσει εκλογικών προγραμμάτων,
- εναρμόνιση των ημερομηνιών διεξαγωγής των ευρωεκλογών.

4.1.4. Σε κάθε κράτος ανά την ΕΕ, το ζήτημα της δημοκρατικότητας αποτελεί σοβαρότατο αδύνατο σημείο (αρκεί να αναλογιστούμε τον ρόλο της τρόικας στο νέο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης). Η σχέση μεταξύ εκπροσώπων και εκπροσωπούμενων συνεχίζει να φθίνει: μια πραγματικότητα που αναδείχθηκε από την κρίση. Εξού η επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης του ζητήματος στο πλαίσιο της διαδικασίας ολοκλήρωσης της οικονομικής και νομισματικής ένωσης μέσω των τεσσάρων πυλώνων ολοκλήρωσής της: της τραπεζικής ένωσης, της δημοσιονομικής ένωσης, της οικονομικής ένωσης (που, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να περιλαμβάνει την κοινωνική ένωση) και, τέλος, της πολιτικής ένωσης.

4.1.5. Για την επίτευξη της πολιτικής ένωσης, ξεκινώντας από τις χώρες που την επιθυμούν και εφαρμόζοντας την αρχή της διαφοροποιημένης ένταξης, η ΕΟΚΕ συνιστά να υιοθετηθεί, εν εϋθέτω χρόνω, η προσέγγιση της Συνέλευσης, στην οποία θα μπορούσε να ανατεθεί η εξεύρεση λύσεων πέρα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η ΕΟΚΕ θα αναλάβει την κατάρτιση προτάσεων για την αποτελεσματική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στις εργασίες αυτής της Συνέλευσης.

4.2. Το νομοθετικό τμήμα

Αντιπροσωπευτική δημοκρατία: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια

4.2.1. Το κύριο βήμα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας στους κόλπους της οικονομικής και νομισματικής ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που περιλαμβάνει μέλη από τις χώρες που εντάχθηκαν ή ετοιμάζονται να ενταχθούν στο ενιαίο νόμισμα.

Πρόταση Α

Για να εξασφαλιστεί η ανάδειξη, η συνοχή και η αποτελεσματικότητα του έργου αυτών των ευρωβουλευτών, η ΕΟΚΕ συνιστά τη δημιουργία μόνιμου φορέα εντός του ΕΚ που θα τους συγκεντρώνει. Μέλημά του θα αποτελεί η ενίσχυση της λογοδοσίας των θεσμών διακυβέρνησης του ενιαίου νομίσματος και, ταυτόχρονα, η θέσπιση δημόσιου χώρου διαλόγου και διαβούλευσης, η σύνταξη και ψήφιση κειμένων για οικονομικά και νομισματικά ζητήματα τα οποία θα υποβάλλονται στην Ολομέλεια προς απόφαση και η εξασφάλιση του δέοντος συνυπολογισμού των αρχών της αλληλεγγύης και της ειλικρινούς συνεργασίας κατά την υλοποίηση των πολιτικών της ΟΝΕ.

4.2.2. Η παγίωση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας εντός της ONE δεν θα ήταν πλήρης αν η μέθοδος λήψης αποφάσεων δεν λάμβανε υπόψη τη διπλή νομιμοποίηση —εθνική και ευρωπαϊκή— που απαιτείται στο ιδιαίτερο σύστημα του ευρωπαϊκού μοντέλου.

Πρόταση Β

Η ΕΟΚΕ συνιστά τον έλεγχο αλλά και την επέκταση των αρμοδιοτήτων της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης (άρθρο 13 του δημοσιονομικού συμφώνου), ώστε να έχει την εξουσία να συζητά και να εκδίδει δεσμευτικές γνώμες για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση, τη φορολογία και την κοινωνική πολιτική. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να ανοίξει το εσωτερικό σώμα του για την ONE ώστε να μπορούν να συμμετέχουν εθνικοί βουλευτές από τις χώρες εντός ή στο κατώφλι της ευρωζώνης ως παρατηρητές. Η διακοινοβουλευτική διάσκεψη θα μπορούσε να αποτελείται από τους προέδρους των επιτροπών προϋπολογισμού και βιομηχανίας των χωρών της ONE και από τους προέδρους των επιτροπών του ΕΚ για τους προϋπολογισμούς, τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις, τη βιομηχανία, την έρευνα και την ενέργεια, και τη συνοχή. Η εμβάθυνση της διαδικασίας συναπόφασης πρέπει να ενισχύει τη νομιμοποίηση των νέων νομοθετικών προτάσεων.

Πρόταση Γ

Από τη μεριά τους, τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να συμμετέχουν σε προβλεπόμενες συζητήσεις για τις πολιτικές της ΕΕ. Αυτό συμβαίνει ήδη σε ορισμένες χώρες, π.χ. μέσω της συμμετοχής της Επιτροπής στις κοινοβουλευτικές συζητήσεις. Θα μπορούσαν επίσης να διαδίδονται οι ορθές πρακτικές. Στόχος πρέπει να είναι η εμφανέστερη συμμετοχή των εθνικών πολιτικών φορέων στο επίπεδό τους σε πολιτικές της ΕΕ που τους αφορούν άμεσα.

Το Συμβούλιο

4.2.3. Σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο, θα υπάρξει ευνοϊκότερη βάση για στενότερη συνεργασία και διαβούλευση μεταξύ της συνόδου κορυφής για το ευρώ και/ή της Ευρωμάδας —και, σε αυτή την περίπτωση, και ανάμεσα στις υπό ένταξη στην ευρωζώνη χώρες, το ΕΚ και τα εθνικά κοινοβούλια. Βάσει της λογικής του προηγούμενου σημείου, οι υπουργοί των χωρών της ευρωζώνης και των χωρών που επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ευρωζώνη θα μπορούσαν να ασκούν τα νομοθετικά τους καθήκοντα από κοινού με το ΕΚ για ζητήματα σχετικά με την ONE.

4.2.4. Η δράση του Συμβουλίου θα πρέπει να ενισχυθεί μέσω των προσπαθειών των εθνικών αρχών που πρέπει να συνάδουν με αυτή την εξέλιξη, ιδίως μέσω της μεταξύ τους ανταλλαγής στελεχών και της ενίσχυσης των διμερών σχέσεων.

4.2.5. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως η επέκταση της ενισχυμένης πλειοψηφίας και, εν ευθέτω χρόνω, η κατάργηση της ομοφωνίας θα διευκολύνει την εμβάθυνση της ολοκλήρωσης στο πλαίσιο πολιτικής ένωσης.

4.2.6. Έτσι, η καλύτερη διάρθρωση της συνεργασίας και της διαβούλευσης εντός της πολιτικής ένωσης θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των πολιτικών στους κύριους τομείς της ONE. Η ΕΕ θα επωφεληθεί από αυτό στο σύνολό της.

4.2.7. Όπως περιγράφεται στον πίνακα του σημείου 5, πολλά μπορούν να γίνουν χωρίς να απαιτείται αλλαγή της Συνθήκης. Για την πλειονότητα των πολιτικών της ONE, η ενισχυμένη συνεργασία θα μπορούσε να λειτουργήσει απευθείας μεταξύ των χωρών. Θα ήταν καλύτερο η ONE να διέπεται από ένα είδος μόνιμης ενισχυμένης συνεργασίας που θα επιτρέπει επίσης την αποτελεσματικότερη ανάληψη δράσης από τους ευρωβουλευτές των κρατών μελών και των υποψήφιων για ένταξη στην ευρωζώνη χωρών.

4.2.8. Η ΕΟΚΕ θεωρεί χρήσιμη την επαναφορά των Συμβουλίων «Jumbo» εντός της Ευρωμάδας, ώστε να υπάρξει η δυνατότητα τακτικού διαλόγου μεταξύ των υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, αφενός, και των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, αφετέρου.

4.3. Το εκτελεστικό τμήμα

Ένα εκτελεστικό όργανο για την ONE, η Επιτροπή

4.3.1. Μετά από μεταβατική περίοδο, που θα οδηγήσει σε αλλαγή της Συνθήκης, θα διαμορφωθεί ένα όργανο διακυβέρνησης της ONE. Ο πρόεδρος αυτού θα πρέπει να λειτουργεί από κάθε άποψη ως υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών για την ευρωζώνη και ταυτόχρονα να ασκεί τον ρόλο του αντιπροέδρου της Επιτροπής —ένα αξίωμα παρόμοιο με εκείνο του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

4.3.2. Στο ιδιαίτερο ευρωπαϊκό μοντέλο, η (μικρότερη και πιο αποτελεσματική) Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο. Η «κοινοτική μέθοδος» και το ισχύον δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής έχουν επίσης ιδιαίτερη σημασία για την εμβάθυνση της ΟΝΕ. Αυτός ο ρόλος πρέπει να εξασφαλίζεται στην πολιτική Ένωση.

4.3.3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διατηρήσει τον διττό της ρόλο, αυτόν του συνδέσμου μεταξύ της ΕΕ και της ΟΝΕ, μέχρις ότου οριστεί εκτελεστικό όργανο για την ΟΝΕ. Με την επιφύλαξη του ισχύοντος δικαιώματος πρωτοβουλίας της Επιτροπής, πρέπει να βρεθούν τρόποι και μέσα για τη δέουσα συμμετοχή του ΕΚ στη διαδικασία, προκειμένου να στηριχθεί η νομιμοποίηση των νέων νομοθετικών προτάσεων.

4.3.4. Η ΕΟΚΕ συνιστά τον ορισμό μόνιμου προέδρου της Ευρωομάδας, που θα μπορούσε να εργάζεται καλύτερα, απευθείας στις Βρυξέλλες, με την Επιτροπή, το ΕΚ και τις εθνικές κυβερνήσεις και κοινοβούλια. Βάσει της μεθόδου που χρησιμοποιεί ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Juncker, ένας αντιπρόεδρος της Επιτροπής θα μπορούσε να προεδρεύει των συνεδριάσεων της Ευρωομάδας. Έτσι θα μπορεί να εκπροσωπεί την ΟΝΕ στους διεθνείς οργανισμούς.

4.4. Η ΕΟΚΕ

4.4.1. Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να μας κάνουν πιο αποφασισμένους παρά ποτέ να χτίσουμε πιο δυνατές και εποικοδομητικές σχέσεις με τους πολίτες της Ευρώπης και να βρούμε τρόπους να τους ωθήσουμε να συμμετέχουν στον δημόσιο βίο. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν στιβαρές μορφές διαβούλευσης για συγκεκριμένα ζητήματα, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, και ιδίως στην ευρωζώνη, δεδομένου ότι αυτοί οι οργανισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε τομείς πολιτικής άμεσα συνδεδεμένους με την ΟΝΕ. Συχνά δε επηρεάζουν το αποτέλεσμα των πολιτικών σε εθνικό επίπεδο. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΕΟΚΕ μπορεί να λειτουργήσει ως φορέας διευκόλυνσης της κοινωνίας των πολιτών, υπεύθυνος για τη συμμετοχή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, με κάθε επιφύλαξη ως προς τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων στον κοινωνικό διάλογο, μέσω:

- α) φόρουμ της οργανωμένης κοινωνίας πολιτών για συγκεκριμένα ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων της εκτίμησης των περιορισμών στη διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της αναζήτησης νέων μορφών συμμετοχής·
- β) ειδικού φόρουμ για την ευρωζώνη, το οποίο θα εκτιμά την αίσθηση σκοπού και την αίσθηση του ανήκειν, ως μέσο υπέρβασης προκαταλήψεων και ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης·
- γ) γνωμοδοτήσεων με τη μορφή προ-νομοθετικών πρωτοβουλιών για ορισμένα θέματα ιδιαίτερης ευαισθησίας για το κοινό, και επί των οποίων απαιτείται νομοθεσία του ΕΚ και του Συμβουλίου.

5. Νομικά μέσα και θέματα

5.1. Για την επίτευξη των τεσσάρων ενώσεων, σύμφωνα με την έκθεση των τεσσάρων προέδρων και σε αντιστοιχία με τους τέσσερις πυλώνες της ΕΟΚΕ ⁽²⁾, ορισμένα μέτρα και πολιτικές σε σειρά τομέων θα μπορούσαν να υλοποιηθούν χωρίς να απαιτείται αλλαγή της Συνθήκης (1η στήλη στον κάτωθι πίνακα). Άλλα θα πρέπει να αποφασιστούν από κοινού σε επίπεδο ΕΕ (ευρωζώνης) μέσω νέας μεθόδου λήψης αποφάσεων και νέων μέσων, και με αξιοποίηση της ενισχυμένης συνεργασίας που προβλέπεται στην ισχύουσα Συνθήκη (2η στήλη του πίνακα) ή μέσω τροποποιήσεων της Συνθήκης ή, αν χρειαστεί, νέας Συνθήκης ΟΝΕ (3η στήλη). Τέλος, ο πίνακας συνοψίζει αυτά τα στάδια και παραθέτει θεσμικές προτάσεις και προπαρασκευαστικές πρωτοβουλίες σχετικά με τον πολιτικό πυλώνα της ΟΝΕ (4η στήλη).

⁽²⁾ Επίσης, βάσει της γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ «Ολοκλήρωση της ΟΝΕ — Επόμενη ευρωπαϊκή νομοθετική περίοδος» (ΕΕ C 451 της 16.12.2014, σ. 10).

5.2. Αναλυτικό πλαίσιο επιλογών για την ολοκλήρωση της ΟΝΕ ⁽³⁾

(I) Πολιτικές υπό την ισχύουσα Συνθήκη	(II) Ρήτρες-«γέφυρες» ενισχυμένης/διαρθρωμένης συνεργασίας (Άρθρο 136 ΣΛΕΕ)	(III) Πέρα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας	Θεσμικά βήματα για την επίτευξη του πολιτικού πλάνου: για την ευρωζώνη και τις χώρες που το επιθυμούν
<p><u>Οικονομικός, δημοσιονομικός και νομισματικός πλάνος</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — Φορολόγηση με κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ) — Ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης, της κεφαλαιαγοράς, της ευρωπαϊκής παρακολούθησης — Δημοσιονομική στήριξη προς κράτη μέλη σε περίπτωση κρίσης (άρθρο 122 ΣΛΕΕ) — Υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων 	<p><u>Οικονομικός, δημοσιονομικός και νομισματικός πλάνος</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — Ενίσχυση του ΕΜΣ — Ολοκλήρωση της αποστολής της ΕΚΤ — Κοινή δημοσιονομική πολιτική της ΟΝΕ — (Δημοσιονομική) ένωση προϋπολογισμού — Αμοιβαιοποίηση του χρέους (ή μέσω του άρθρου 125 ΣΛΕΕ;) — Μηχανισμός αλληλεγγύης και ανταγωνιστικότητας για την αντιμετώπιση ασύμμετρων κραδασμών και ανισορροπιών (δημοσιονομική ένωση) — Ισοζύγιο πληρωμών ΟΝΕ 	<p><u>Οικονομικός, δημοσιονομικός και νομισματικός πλάνος</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — Ίδιοι πόροι — Θέσπιση Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου ως οργανισμού χρέους — Ευρωμόλογα για το νέο χρέος — Δημοσιονομική εναρμόνιση 	<p><u>1ο βήμα</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Σταθερός πρόεδρος της Ευρωομάδας 2. Λειτουργία της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης 3. «Κοινοβουλιοποίηση» της ευρωζώνης (Μείζων επιτροπή του ΕΚ με όλα τα μέλη από τις χώρες της ΟΝΕ).

⁽³⁾ Ομοίως.

(I) Πολιτικές υπό την ισχύουσα Συνθήκη	(II) Ρήτρες-«γέφυρες» ενισχυμένης/διαρθρωμένης συνεργασίας (Άρθρο 136 ΣΛΕΕ)	(III) Πέρα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας	Θεσμικά βήματα για την επίτευξη του πολιτικού πυλώνα: για την ευρωζώνη και τις χώρες που το επιθυμούν
<p>Οικονομικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ενίσχυση και υλοποίηση του σχεδίου Juncker — Πολιτικές επενδύσεων, ανάπτυξης και απασχόλησης — Ευρωμόλογα ΕΤΕπ — Στρατηγικές διάδοσης της γνώσης (Ψηφιακό θεματολόγιο) — Ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς (ενιαία ενεργειακή/ψηφιακή/ερευνητική αγορά) — Ελαστικότητα στους κανόνες του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης — Βελτίωση της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και των συμβατικών υποχρεώσεων (ΜΣΑ) 	<p>Οικονομικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Μακρο- και μικροοικονομική διακυβέρνηση της ΟΝΕ — Έρευνα και καινοτομία — Στενός συντονισμός των συνεδριάσεων στις συνόδους κορυφής των επικεφαλής κρατών και κυβερνήσεων της ευρωζώνης, της Ευρωζώνης και της ομάδας εργασίας για το ευρώ — Νέα νομοθεσία για την ευρωζώνη — Επενδύσεις στις κοινωνικές υποδομές — Συμμετοχική δημοκρατία στον οικονομικό τομέα 	<p>Οικονομικός πυλώνας</p> <p>(σε περίπτωση που δεν επιτρέπεται η ενισχυμένη συνεργασία στην ΟΝΕ)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Υπατος εκπρόσωπος της ΕΕ για την οικονομική/δημοσιονομική πολιτική — Υποχρεωτικός συντονισμός των οικονομικών πολιτικών (με τροποποίηση του άρθρου 5 της ΣΛΕΕ) — Ψηφοφορία με απόφαση κατά πλειοψηφία για τη μακρο- και μικροοικονομική πολιτική σε συναπόφαση με το Κοινοβούλιο (ευρωβουλευτές της ΟΝΕ) — Μεταφορά αρμοδιοτήτων, ξεκινώντας από τη βιομηχανία και την ενέργεια 	<p>2ο βήμα</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Συμβούλιο νομοθετικών υποθέσεων ΟΝΕ 5. Ψηφοφορία από τους βουλευτές της ευρωζώνης για ζητήματα αρμοδιότητας της ΟΝΕ 6. Εκτελεστικό όργανο (κυβέρνηση) της ΟΝΕ (σήμερα το ρόλο ασκεί η Ευρωζώνη και η Επιτροπή) 7. Ενίσχυση των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης (ΕΚ και εθνικά κοινοβούλια).
<p>Κοινωνικός πυλώνας και πυλώνας δικαιωμάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> — Προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου — Κατάρτιση και εκπαίδευση — Οδηγία-πλαίσιο για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας — Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου — Δείκτες ανάπτυξης — Προσχώρηση στον Κοινωνικό Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης — Σεβασμός για τις προδιαγραφές «δικαιωμάτων» — Οριζόντια κοινωνική ρήτρα (άρθρο 9 της ΣΛΕΕ) 	<p>Κοινωνικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Συντονισμός της κοινωνικής πολιτικής — Εναρμόνιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας — Μεταναστευτική πολιτική — Ατομικό και υπερεθνικό συνταξιοδοτικό δικαίωμα — Ελάχιστο εισόδημα για τους πολίτες — Ευρωπαϊκά δημόσια αγαθά — Στήριξη της απασχόλησης — Αγορά εργασίας, κινητικότητα, αναγνώριση των προσόντων — Ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών 	<p>Κοινωνικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ψηφοφορία κατά πλειοψηφία για την κοινωνική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης, παιδείας και υγείας — Τροποποίηση του Χάρτη Δικαιωμάτων όσον αφορά τους περιορισμούς στο δικαίωμα ιδιοκτησίας — Μετατροπή ορισμένων τομέων από τομείς υποστήριξης σε τομείς κοινής αρμοδιότητας (ιδίως της εκπαίδευσης και της κατάρτισης) 	<p>3ο βήμα</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Ενίσχυση των εξουσιών του ΕΚ όσον αφορά την ΟΝΕ (δημοκρατική νομιμοποίηση) και τη δημιουργία πραγματικά ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων 9. Βουλή των Κρατών (ΟΝΕ) (κυβερνήσεις) 10. Διάκριση νομοθετικών και εκτελεστικών εξουσιών 11. Κατάργηση της ομοφωνίας

(I) Πολιτικές υπό την ισχύουσα Συνθήκη	(II) Ρήτρες-«γέφυρες» ενισχυμένης/διαρθρωμένης συνεργασίας (Άρθρο 136 ΣΛΕΕ)	(III) Πέρα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας	Θεσμικά βήματα για την επίτευξη του πολιτικού πυλώνα: για την ευρωζώνη και τις χώρες που το επιθυμούν
<p>Πολιτικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Κοινοβουλιοποίηση της ΟΝΕ — Μείζων επιτροπή (κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι της ευρωζώνης) — Σταθερός πρόεδρος της Ευρωμάδας — Συμβούλιο νομοθετικών υποθέσεων — Διοργανικές συμφωνίες — Υλοποίηση της πολιτικής γειτονίας — Διμερείς και πολυμερείς εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ 	<p>Πολιτικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ψηφοφορία από τους βουλευτές της ΟΝΕ για ζητήματα αρμοδιότητας της ΟΝΕ — Ενίσχυση της διακοινοβουλευτικής διάσκεψης (άρθρο 13 του δημοσιονομικού συμφώνου) — Ευρωπαϊκή άμυνα — Εξωτερική πολιτική — Μια φωνή στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ — Εξωτερική εκπροσώπηση της ΟΝΕ — Ευρωπαϊός Εισαγγελέας — Ευρωπαϊκό Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας 	<p>Πολιτικός πυλώνας</p> <ul style="list-style-type: none"> — Νέα Συνθήκη ΟΝΕ — Κοινοβούλιο της ευρωζώνης (βουλευτές της ΟΝΕ) με μόνιμη ενισχυμένη συνεργασία (Νέο άρθρο 136 της ΣΛΕΕ) — Ενίσχυση του ΕΚ (πάγια νομοθεσία, δικαίωμα πρωτοβουλίας όπου δεν ενεργεί η Επιτροπή) — Βουλή των Κρατών (εθνικές κυβερνήσεις +) — Κατάργηση της ομοφωνίας — Υπερενισχυμένη πλειοψηφία, τροποποίηση των Συνθηκών — Ευρωπαϊκό εκτελεστικό όργανο (για την ΟΝΕ) — Ευρωπαϊκά κόμματα και εκλογικά προγράμματα και υπερεθνικοί κατάλογοι υποψηφίων — Διάκριση των εξουσιών — Εξωτερική πολιτική 	<p>Πρωτοβουλίες</p> <ul style="list-style-type: none"> — Διάσκεψη της κοινωνίας των πολιτών οργανωμένη από την ΕΟΚΕ/ΕτΠ σε συνεργασία με την προεδρία της ΕΕ και την Επιτροπή — Διακοινοβουλευτική διάσκεψη — Προτάσεις του ΕΚ για δράσεις χωρίς αλλαγή της Συνθήκης και ενόψει μιας αναθεώρησης της Συνθήκης της Λισαβόνας — Συνταγματική συνέλευση — Δυνητική εξέταση της επιλογής πανευρωπαϊκού δημοψηφίσματος

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE